

PRENUMERATA WYNOŚI:
w Kaliszu miesięcznie . . 2 zł. 50 gr.
Z odnośnikiem do domu . 3 zł. —
Na prowincji z przesyłką
pocztową . . . . . 3 zł. 50 gr.
Zagranicą . . . . . 6 zł. —
Cena pojedynczego egzemplarza 10 gr.

GAZETA KALISKA

Pismo codzienne, polityczne, społeczne i ekonomiczne.

CENA OGŁOSZEŃ:
Za 1 wiersz milim. lub jego miejsce na
stronie 1, 2 i 3 gr. 10.
Nekrologi gr. 10, zwyczajne gr. 5.
ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI
Kalisz, Al. Józefiny 1. Tel. № 91.
Otwarta od 9 do 7 wieczorem.

Nr. 114 (8042).

Niedziela, dnia 17 maja 1925 r.

Rok XXXIII.

SALA TOWARZYSTWA RZEMIEŚLNİKÓW CHRZEŚCIJAŃSKICH.

W niedzielę i poniedziałek, dnia 17 i 18 maja 1925 r.

NA CELE MIEJSCOWEJ L. O. P. P.

Wielki wykład eksperymentalny

znakomitego metapsychologa i magnetyzera, b. współpracownika światowej sławy lekarza-magnetopaty prof. Dr. Gratzingera w Wiedniu etc etc.

PROF. KORDJANA ARSKIEGO

Teoria objawów medjumicznych, metafizycznych i magnetyzmu ludzkiego. Potęga woli i magnetyzmu osobistego w wychowaniu domowym, szkolnym i narodowym.

Wykład czysto naukowy, nie mający nic wspólnego z pseudo-prelegentami wprowadzającymi w błąd słuchaczy!!

Początek o 8 wieczór.

Bilety po cenach bardzo przystępnych do nabycia w cukierni p. Mayera, w dzień wykładu od 6-ej przy kasie.

Z chwilą rozpoczęcia wykładu drzwi do sali będą bezwarunkowo zamknięte!!

Dyskusja pożądana.

Kino
MIRAŻ

Pocz. seansów 7 i 9.30.

OSTATNI RAZ

Wielki
dramat
wschodni
w 9-ciu
aktach

z ulubieńcami publiczności

**HARRY LIEDTKE
& MARJA JACOBINI**

„ARABKA”

p/g reżys. GENNARO RIGHELLI.

Ceny miejsc
od 70 gr.

Sala Tow. Muzycznego.

Poeta-czarodziej

Mikołaj ORŁOW

najznakomitszy pianista doby współczesnej

wystąpi TYLKO JEDEN RAZ dziś, w sobotę 16 maja, o godz. 8.30 wiecz.

W programie: **Chopin, Liszt, Brahms, Prokofief, Rachmaninów** i in.

Bilety u p. Mayera a od godz. 6-ej w kasie sali.

1084

Dyrekcja Gimnazjów Związkowych Żeńskiego i Męskiego

podaje do wiadomości, że egzaminy wstępne do wszystkich klas, prócz ósmej, odbywać się będą od 22 czerwca.

Zapis kandydatów (tek) do egzaminów przyjmuje Kancelarja Gimnazjów, ul. Kościuszki № 17, III piętro, od dnia 15 maja b.r. codziennie w godzinach rannych do 1-ej i po południu od 4-ej do 5-ej, prócz niedziel i świąt. Chcąc uprzywilejować możliwie szerszemu ogółowi korzystanie ze szkół, Rada Pedagogiczna Gimnazjów postanowiła obniżyć opłatę za naukę w klasie wstępnej do 150 zł. półrocznie (30 zł. miesięcznie) w klasach od 1 do 3 włącznie do 225 zł. (45 zł. miesięcznie), w klasach zaś od 4 do 8 pozostanie opłata w tej samej wysokości.

Przy zapisie potrzebna jest metryka, świadectwo szczepienia ospy, świadectwo szkolne z lat poprzednich i wpisowe 15 zł.

1064

Dyrektor M. Makarewicz.

ZGUBIONO
BROSZKĘ

z AMETYSTEM,

dn. 26 kwietnia w niedzielę w kinie „Oaza” w Łoży o godz 10-ej wieczór.

Uczciwego znalazcę proszę o oddanie drogiej pamiątki **ZA NAGRODĄ** pod adres: Woźna 15, Kalisz.

1073

Pijcie najlepszą angielską mieszankę

herbaty 103

D/H FELS TEA Co

Warszawa,

Plac Grzybowski 7.

16

Letnisko

składające się

z 7-miu pokoi od zaraz.

Antonin, pow. Ostrów, Zaborowski, (kolej na miejscu).

1079

Radźcie się swego lekarza
i używajcie

PHOSPHIT

w kapsułkach lub proszku

Phosphit

Jako organiczny związek fosforowy
leczy:

anemię, skrofuły, krzywicę,
choroby nerwowe

przywraca:

energję życiową,
zdolność do pracy umysłowej
i fizycznej.

Zadać w aptekach i składach aptecznych.

Przem.-Handlowe Zakłady Chemiczne
LUDWIK SPIESS i SYN
Sp. Akc.—Warszawa.

Przewrót w Kosmetyce!

Odmładzający

krem „Radium“ Lenoir 72

usuwa bezpowrotnie zmarszczki, piegę oraz wszelkie defekty cery w ciągu 14 dni. Sposób użycia: Należy twarz co rano masować kremem

„Radium“ Lenoir 72,

w 1/2 godz. zaś po użyciu umyć się w ciepłej wodzie z boraksem, poczem pokryć twarz ponownie lekką warstwą kremu i upudrować się pudrem „RADIUM“.

Jako uzupełnienie kuracji cery polecamy **MYDŁO i OTRĄBKI „RADIUM“**. Sprzedają składy apteczne: Mossakowskiego, Głabskiego, Mrowińskiego, Kiernickiej, Pawłowskiego, Majerana i perfumerja Blaucwirna. 912

Naprawa Konstytucji.

Konstytucja nasza wymaga zmiany w dwóch punktach. Na czoło wysuwa się prawo Prezydenta Rzplitej do równoczesnego rozwiązywania obu Izb (bo wobec jednakowej ich postawy wyborczej niema powodu konserwowania składu Senatu). Może one u nas odegrać wielką rolę. Źródłem przesilenia naszych przeważnie bywały nie partyjne programy, lecz interesy. Te zaś będą nakazywały nie ryzykować skromnych kapitałów wyborczych i piastowanych mandatów. Przesilenia powinnyby więc stać się lepsze i rozgrywać się na głębszym tle ideowym. Wzmocnić się powinna tendencja do przekształcenia Sejmu z terenu intryg przeciwrządowych na arenę jawnej i odpowiedzialnej krytyki i obrony gabinetu, z jednej strony na jego rzeczowy użytek, a z drugiej — na użytek opinii publiczności, która w najbliższych nieraz bardzo blizkich wyborach rozstrzygać będzie spór na następną kadencję ustawodawczą. Zyskać powinno na sile dążenie do konsolidacji stronnictw polskich, na początek w wielkie obozy koalicyjne o wyraźnych programach państwowych. Rząd — ze sługi Sejmu który nigdy i nigdzie, a zwłaszcza rozbity wewnętrznie, nie potrafi kierować gabinetem — stać się będzie mógł odpowiedzialnym parlamentarnie kierownikiem obu.

Prawo rozwiązania parlamentu zapewnić ma nieodzowną dozę niezależności Prezydenta i gabinetu od ciał prawodawczych — w granicach odpowiedzialności parlamentarnej ministrów, która ostatecznie triumfuje po wypowiedzeniu się wyborców. Zarazem zaś stanowi sposób kontrolowania Izb. Ta istota jego wymaga, aby przysługiwało bez apelacyjnie Prezydentowi Rzplitej za kontrasygnatą ministerjalną, bez zezwolenia którejkolwiek Izby. Prawo rozwiązywania Izb uzupełnione być winno przez prawo Prezydenta do zakładania weta zawieszającego wobec projektu ustaw, uchwalonych przez Sejm i Senat, przyczem stosowano być winno również za kontrasygnatą ministerjalną. W klasycznych warunkach parlamentarnych pozostałoby ono na papierze. Większość rządowa bowiem, w obawie postawienia sprawy zaufania, nie uchwalałaby żadnego projektu nie na rękę gabinetowi. U nas jednak nowe prerogatywy Prezydenta Rzplitej dopiero zapoczątkują na dobre wychowanie Sejmu do rządów większości. W okresie przejściowym, wobec rozbicia Sejmu, powodującego z jednej strony chwiejność postawy rządowej, a z drugiej skłonność klubów do pokątnego czynienia rządowi utrudnień bez brania za to odpowiedzialności — częstokroć veto ustawodawcze zastępować będzie ciężką i dlatego rzadko używaną kolubrynę groźby rozwiązania Izb, a nawet nieraz w sposób mniej niebezpieczny prowadzić może do celu bo, jako delikatniejsze od postawienia sprawy zaufania, łatwiejsze być może do zniesienia dla ambicji Sejmu i Senatu. Ułatwi ono rządowi obronę przed uchwalaniem ustaw, których wykonać nie chce lub nie potrafi i wraz z prawem rozwiązania Izb — przyczyni się do wdrożenia ciałom prawodawczym systemu uchwalania tylko ustaw wykonalnych. Rzecz prosta, że moc weta zawieszającego musi być tak ograniczona (termin, kwalifikowana większość w Izbach przy ponownym decydowaniu o ustawie, ewentualnie kombinacja tych środków), aby, bez szkody dla swej racji, nienaruszało ono ustawodawczej kompetencji Sejmu i Senatu. Reformy te pozwolą na przywrócenie równowagi między władzą wykonawczą i prawodawczą, równowagi, bez której zamiast rządów parlamentarnych posiadamy parlamentarny absolutyzm w naszych stosunkach oznaczający bezrząd.

Artykuł 2-gi Konstytucji, wypowiadający zasadę podziału i równowagi władz, pozwa-

la właśnie spalenie tej równowagi w dalszych artykułach usunąć nie wbrew Konstytucji, lecz w oparciu o jej przepis podstawowy. Jak dalece skuteczne i wystarczające okażą się te zmiany, trudno dokładnie przewidzieć. Logika urządzeń państwowych ma jednak swoje prawa i ta działać będzie dodatnio, tak już ujemnie — szczególnie wobec naszego rozproszkowania partyjnego — działa dotąd logika systemu parlamentarnego „ułomnego” (bez niezależnego od zgody senatu prawa Prezydenta Rzplitej rozwiązywania Izb), przyjętego z Francji — typowego „kraju przesilen”. A tamtejsza odmiana republikanizmu, chorobliwie nieufnego wobec władzy wykonawczej wymagająca maszerowania rządu w ogonie, zamiast na czołe parlamentu, mająca tam zresztą uzasadnienie historyczne, w minionych obawach powrotu do monarchji, skompromitowała się u nas nawet w oczach swych niedawnych doktrynierskich wielbicieli, ogół zaś coraz powszechniej pragnie silnego rządu. W każdym razie bez powyższych zmian Konstytucji nawet ludzie dobrej i silnej woli nie potrafią rządzić skutecznie Rzplita. Z niemi zaś — będą mieli wolne ręce do walki ze słabością i złą wolą innych.

Niegdyś obrońcy liberum veto przyczynę upadku sejmowania widzieli tylko w złej woli uczestników, nie rozumiejąc, iż chyba aniołowie mogliby rządzić wielkim państwem przy takiej instytucji prawnej, jak żądanie jednomyślności. Wiemy czem to przypłaciłimy. Dzisiaj sytuacja jest pod pewnemi względami analogiczna i aczkolwiek nie tragiczna, jest w każdym razie poważna, a może stać się groźną. Usuńmy te przeszkody prawne, które politykom naszym — dalekim od doskonałości nie pozwalają na przewyciężenie absolutyzmu słabego Sejmu i stworzenia silnych rządów parlamentarnych.

Justus.

TELEGRAMY.

Stanowisko Francji i Anglii zostało ustalone.

PARYŻ 16. W sprawie paktu bezpieczeństwa według informacji Temps'a stanowisko rządu francuskiego i angielskiego zostało już jasno ustalone i nawiązanie w tej sprawie rokowania są kontynuowane normalnie w drodze dyplomatycznej. Rząd francuski jest zdania, pisze Temps, że przed ustaleniem niemieckiej odpowiedzi Francja powinna osiągnąć porozumienie z Anglią, Belgią i Włochami, jak i z państwami, które mają wziąć udział w t. zw. pakcie 5-iu. Ponadto jest również logiczne, ażeby rząd paryski stale informował rządy warszawski, praski o przebiegu rokowań, albowiem Polska i Czechosłowacja są wysoce zainteresowane w tej sprawie.

Odroczenie posiedzenia konferencji ambasadorów.

PARYŻ, 16. W ostatniej chwili nastąpiło odroczenie posiedzenia konferencji ambasadorów które miało się odbyć w dniu dzisiejszym. Posiedzenie odbędzie się w pierwszych dn. przyszłego tygodnia. Odroczenie tłumaczy tem, że angielski urząd spraw zagranicznych jeszcze nie przestudjował memoriału francuskiego, który mu został przedłożony. W kołach francuskich oświadczają, że między Londynem a Paryżem panuje zupełne porozumienie w sprawie listy niemieckich uchybień, jak też w sprawie zarządzeń, w sprawie rozbrojenia które mają być przedłożone Niemcom, jak również w sprawie stwierdzenia, że Kolonja dopiero wtedy będzie mogła być opróżniona, gdy Niemcy wypeł-

Nagrodzona złotymi medalami w Paryżu, Bordeaux, Warszawie

Rektyf. i Dystyl. Parowa

F. JANKOWSKI

**BIAZA
WIŚNIOWA
JARZĘBIAK
Likier FARAON**

Warszawa, Moniuszki 12, tel. 31-68. 441

nią zupełnie postanowienia dotyczące rozbrojenia. Różnice zdań między Paryżem a Londynem istnieją tylko co do formy, jaką należy nadać, pewnym dodatkowym postanowieniom w sprawie rozbrojenia.

Benesz nie pojedzie do Wiednia.

WIEDŃ, 16. „Neues Wien. Tagblatt“ donosi, że planowana podróż dr. Benesza do Wiednia nie odbędzie się

Delegacja parlamentu estońskiego w Warszawie.

WARSZAWA 16. Delegacja parlamentu estońskiego złożyła dziś o godz. 10 rano wieniec na płytę Nieznanego Żołnierza. W uroczystości wziął udział poseł estoński Leppik z całym personelem poselstwa. Jutro rano delegacja estońska udaje się do Łodzi.

Emancypacja kobiet we Włoszech.

RZYM, 16. Izba przyjęła projekt ustawy uprawniającej kobiety do zajmowania stanowisk administracyjnych.

Uciekł dyrektor banku.

KATOWICE, 16. W Tarnowskich Górach w filji Handlowego Banku Polskiego wykryto nadużycia i malwersacje podrabianych czeków i weksli. Dyrektor banku, Witold Pniewski, oraz kilku urzędników zostało podejrzanym o te nadużycia. Pniewski zbiegł do Niemiec i rozesłano za nim listy gończe; urzędników osadzono w areszcie.

Pod Moskwą pociąg rozbił.

MOSKWA, 16. Ekspres Moskwa — Ryganocy wczorajszej wykoleił się pod Moskwą. Jeden z wagonów 2 klasy został kompletnie zniszczony. Zabitych naliczono 10 osób, 30 zaś jest mniej lub więcej rannych. Między pasażerami znajdowało się wielu obywateli polskich, niemieckich i państw bałtyckich. Przyczyn katastrofy narazie nie ustalono.

Pielgrzymi zabili przez samochód.

RZYM, 16. Na szosie między Florencją a Arezzo zaszła okropna katastrofa. Z przeciwnych stron jechały dwa samochody, w których znajdowali się pielgrzymi, udający się do Rzymu. W jednym jechał bawarczy, w drugim amerykańce. Samochody zderzyły się z sobą. Zginęli na miejscu dwaj bawarczycy: minister bawarski Hubert i pewien kupiec. Kilka pań niemieckich poniosło ciężkie rany. Z amerykańców jeden tylko został lekko poraniony.

Niemcy nie chcą się wyrzec stosunków z Sowietami

MOSKWA, 16. Na dzisiejszym posiedzeniu kongresu sowietów oświadczył Cziczerin, że rząd niemiecki nie chce się wyrzec żadnych stosunków z rządem rosyjskim, jeżeli jednak, mówił dalej Cziczerin pakt gwarancyjny dojdzie do skutku, Niemcy wstąpią do Ligi Narodów, to rząd niemiecki chcąc nie chcąc znajdzie się w położeniu uniemożliwiającem mu utrzymanie dotychczasowych stosunków ze związkiem sowietów przynajmniej w tej mierze, obecnie.

Nieznaczna podwyżka w górnictwie

KATOWICE, 16. W wielkim przemyśle komisja pojednawcza arbitrażowa wczoraj późną nocą wydała wyrok przyznający nieznaczną podwyżkę zarobków niektórym kategorjom robotników, pracujących na dniówki w górnictwie.

Dziś decyzja o skrzynkach.

GDAŃSK, 16. Według doniesień pism z Hagi międzynarodowy trybunał sprawiedliwości w Hadze ogłosi w sobotę, dn. 16 b. m. na swoim posiedzeniu publicznym opinię w sprawie poczty polskiej w Gdańsku.

Nowy radca poselstwa Z. S. S. R.

WARSZAWA, 16. Przybył do Warszawy radca handlowy poselstwa Z. S. S. R. p. Sergjusz Nacarenjusz, mianowany na miejsce p. Miaskowa, który opuścił swe stanowisko.

Aby zapas towarów wyprzedać do minimum,
SPRZEDAJEMY
Ostatnie dwa tygodnie
 dopóki zapas starczy
niziej ceny kosztu.
Związek Bławatników T. z o. p.
 Kalisz Główny-Rynek 27.

SUDORYN

(w pudełkach z sitkiem)
 jedyny, wypróbowany środek usuwający
bezpowrotnie
pot i niemiłą woń z rąk, nóg i pach.
 Laborat. Chem. Farm. „Ap. Kowalski”, Warszawa, Miodowa 5.

WSZECHŚWIATOWO ZNANY
 krem **CAZIMI**
 METAMORPHOSA

JEDYNE UZNANE
 PRZEZ
KOBIETY
 CAŁEGO ŚWIATA
 NIEZAPRZECZENIE
 RADYKALNIE USUNĄ
**PIĘGI, WAGRY,
 PLAMY,
 OGORZELIZNE,
 ZMARSZCZKI I INNE BRAKI
 CERY.**
 Do nabycia we wszystkich
 perfumerjach, aptekach i
 składach aptecznych.

Zakład Leczniczy
 dla chorych
 na nos, gardło i uszy
D-ra W. Gumińskiego,
 Warszawa, ul. Emilji Plater 35, m. 3,
 tel. 81-65. 885

RABKA

pensjonat „**POREBIANKA**”
 poleca od czerwca pokoje wy-
 godne. Odżywianie doskonałe.
 Ceny umiarkowane. Blisko Za-
 kładu. Wiadomość do 1 czer-
 wca WARSZAWA, PIĘKNA 22,
 SIKORSKA—CHACIŃSKA, po-
 tem RABKA „POREBIANKA”. 1003

BRYCZKA

do sprzedania. Wiadomość
 Kalisz, ul. Nowy-Swiat 13,
 u Sowińskiego. 1066

Zginęła karta odroczenia

Nr „B” 850/03 wydana przez P. K. U.
 w Kaliszu, na imię Henocha Wolfa
 Goldsteina, rocznik 1903. 1063

Zginął paszport zagraniczny
 wydany przez Starostwo w Ka-
 liszu, oraz książka wojskowa
 wydana przez P. K. U. w Kali-
 szu, na imię Szmula Dawido-
 wicza, rocznik 1887. 1082

Zginęły

papiery kolejowej zniż-
 ka i bilet okresowy,
 na imię Stanisława Płonki.
 Łaskawego znalazcę uprasza
 się o zwrot takowych pod adres
 Ostrów, ul. Kościuszki 17.
 1081

DO WYNAJĘCIA:

4 pokoje z kuchnią

2 pokoje z kuchnią.

Wiadomość: ul. Wrocławska 38, u
 portjera, godz. 9—11, 3—6. 1069

Pokój lub dwa
 do wynajęcia.
 Wiadomość: w Adm. „Gazety Kalisk.”.
 1072

Odstąpię sklep zaraz

LUB OD 1 LIPCA.

Z całkowitem urządzeniem
 i towaram.

Wiadomość: w Red. „Gazety Kaliskiej”.
 1074

Zginął patent handlowy
IV kateg., na imię Majta
 Markowicz, ul. Nowa Nr 4, wy-
 dany przez Urząd [Skarbowy
 w Kaliszu. 1075

Okazyjnie

sprzedam:

biurko dębowe męskie,
 patefon, stół, krzesła.
 Wiadomość: Górnośląska Nr 105,
 w składzie węgla. 1078

Freblanka

z dobrymi świadectwami
 poszukuje posady w szkole
 lub prywatnie.

Wiadomość: w Adm. „Gazety Kalisk.”.
 1080

Buchalterji

(księgowości) wyuczają pra-
 ktycznie, przez korespondencję,
Kursa Handlowe Sekulowicza
 Warszawa, Żórawia 42.

Po ukończeniu — egzamin,
 świadectwo.
 Żądajcie prospektów. 878

Oszczędność czasu.

Do sklepu towarów kolonialnych ul. Ka-
 nonicka Nr 2, dom p. Beatusa, nad-
 chodzą codziennie

świeże jajka i masło
 po cenach niżej targowych, o czym
 się przekonać proszę
 1034 **E. Grünowa.**

PRACOWNIA

FIRANEK i KAP

tiulowych, laurów, kap na łóżeczka
 dziecięce i wózki oraz różnych ser-
 wetek najnowszych fasonów.

Ceny niskie, warunki dogodne.
 Kalisz, Piaskowa 5, m. 10, III p. z frontu.
 927

Wynajmę

od zaraz lub od 1-go czerwca

2 pokoje 2

Al. Józefiny 12, m. 3 I p.
 932

Baczność! Radjo-Amatorzy

BATERJE ANODOWE

nadeszły

Inż. S. Poradowski, Kalisz,
 ul. T. Kościuszki Nr 20, tel. 62.

Wykonujemy szybko pod gwarancją fabryczną
Naprawy
 dynamomaszyn - motorów
 transformatorów i grzejników
 elektrycznych.
 Budowa kolektorów i aparatów
 Jednostki i zespoły
 Inżynierowie
 POZNAŃ
 Półwiejska 35.

Zawodowa wyższa szkoła kroju i szyćcia

oraz modelowania podług najnowszych żurnali
 nagrodzona złotym medalem w Paryżu

Mistrzynie Cechu E. MIECHOWSKIEJ
 Kalisz, ul. Górnośląska Nr 50, m. 4.

System kroju angielsko-francuski nauka trwa od 6—8 tygodni, ucze-
 nice po ukończeniu otrzymują dyplomy — dla niemogących przychodzić
 dzień, kursy wieczorowe od 4—7.

Szkoła egzystuje 1913 r. 922